

Dosarul nr. 2ra-2456/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Lastavețchi)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Sergiu Ciorbă,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Ciorbă
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc
Maria Caduc, Consiliul municipal Chișinău și Primarul General al municipiului
Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen
rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral,
împotriva deciziei din 20 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Sergiu Ciorbă, a fost admis apelul declarat de
Ministerul Justiției, a fost casată parțial hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru în partea admiterii pretențiilor cu privire la repararea
prejudiciului material și moral și a fost emisă în această parte o nouă hotărâre de
respingere a acestor pretenții, în rest, hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Centru a fost menținută,

c o n s t a t ă:

La data de 31 mai 2017 Sergiu Ciorbă a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc
Caduc Maria, Consiliul municipal Chișinău și Primarul General al municipiului
Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen
rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că prin hotărârea din 26 noiembrie
2008 a Curții de Apel Chișinău, Primăria municipiului Chișinău și Consiliul
municipal Chișinău au fost obligați să îl asigure cu spațiu locativ.

Reclamantul a menționat că hotărârea în cauză nu a fost executată până în prezent, iar din lipsă de spațiu locativ, la 31 martie 2014 a încheiat cu Vladimir Popa contractul de locațiune a apartamentului nr. 71 situat în municipiul Chișinău, str. Alba Iulia nr. 87, cu plata lunară a chiriei de 150 de euro.

Sergiu Ciorbă susține că prin neexecutarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008, i-a fost lezat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile, astfel fiindu-i cauzat prejudiciu material în sumă de 4950 de euro, ce constituie plata pentru locațiunea apartamentului achitată în perioada 31 martie 2014 - 31 decembrie 2016.

Reclamantul a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului material în mărime de 4 950 de euro, echivalentul în lei la data executării hotărârii, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului moral în sumă de 1 800 de euro, echivalentul în lei la data executării hotărârii, pentru perioada 31 martie 2014 - 31 martie 2017 și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Sergiu Ciorbă a fost admisă parțial. A fost constatată continuarea încălcării dreptului lui Sergiu Ciorbă la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău. A fost încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ciorbă Sergiu suma de 33 000 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 16 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Sergiu Ciorbă și Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 08 februarie 2018, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 18 aprilie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Ministerul Justiției, a fost casată integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia din 20 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Sergiu Ciorbă, a fost admis apelul declarat de Ministerul Justiției, a fost casată hotărârea primei instanțe în partea admiterii pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acestor pretenții. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La data de 03 octombrie 2018, Sergiu Ciorbă a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Recurentul Sergiu Ciorbă în motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel, deoarece instanțele ierarhic

inferioare la adoptarea hotărârilor au aplicat și interpretat eronat normele de drept material și procedural.

Instanța de apel eronat a aplicat prevederile dispozițiilor art. 138 alin. (4) CPC, or la depunerea cererii de chemare în judecată contractul din 31 martie 2014 și actul ce confirmă plățile de locațiune au fost prezentate în copii autentificate în modul stabilit de lege.

Prin urmare, constatările instanței de apel vin în contradicție cu actele cauzei și derivă din aplicarea eronată a art. 118 alin. (1) și art. 138 alin. (4) a Codului de procedură civilă.

A considerat că instanța de apel a aplicat eronat și prevederile art. 90¹ alin. (3⁴) al Codului fiscal și greșit a concluzionat că obligația de a înregistra contractul la organul fiscal și de a achita impozitul pe venit îi revine locatorului.

Astfel, neîntemeiat instanțele de judecată i-au respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului material.

La fel, instanța de apel neîntemeiat i-a respins și pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, deoarece însăși art. 2 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen a hotărârii judecătorești, prevede expres repararea prejudiciului moral cauzat dacă a fost constatată încălcarea termenului de executarea a hotărârii judecătorești.

Mai mult, a invocat recurentul că instanța de apel nu a dat apreciere faptului că prin decizia din 16 mai 2013 a Curții de Apel Chișinău menținută prin decizia din 30 octombrie 2013 a Curții Supreme de Justiție au fost apreciate circumstanțele de fapt și de drept identice cu cele deduse spre examinare instanței de fond, la caz a considerat recurentul ca sunt aplicabile prevederile art. 123 alin. (2) CPC.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a emis decizia contestată la data de 20 iunie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc.

Prin urmare, recursul declarat la data de 03 octombrie 2018 se prezumă a fi depus în termen.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 05 decembrie 2018 completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. c) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) a cerut Guvernului inter alia să instituie la nivel național un mecanism pentru remedierea persoanelor afectate de neexecutarea hotărârilor judecătorești privind acordarea spațiului locativ.

În acest scop, Parlamentul a adoptat Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Conform art. 2 alin. (1) și (2) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Sarcina nemijlocită de aplicare a prevederilor dispozițiilor legii enunțate prin stabilirea mărimii reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea drepturilor sus-menționate le revine instanțelor de judecată în fiecare caz individual, conform regulilor de competență jurisdicțională stabilite la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Conform art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană pentru apărarea dreptului omului și a libertăților Fundamentale, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XII din 24 iulie 1997, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o persoană interdependentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În cadrul examinării cauzei s-a stabilit că prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008, Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău au fost obligați să-l asigure pe Ciorbă Sergiu cu spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare (f.d. 43-44, vol. I).

La data de 09 februarie 2009 Sergiu Ciorbă a solicitat Oficiului de Executare Centru municipiul Chișinău primirea spre executare silită a titlului executoriu din 26 noiembrie 2008, iar prin încheierea din 25 februarie 2009 a fost primit spre executare titlul executoriu.

Instanța de recurs reține că hotărârea din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău nu a fost executată.

Astfel, la 15 septembrie 2011 Sergiu Ciorbă a depus o cerere anterioară de chemare în judecată cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, admisă parțial prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2013, menținută prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2013.

Astfel, fiind constatat încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău și a fost încasată de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Sergiu Ciorbă suma de 5 400 de euro cu titlu de prejudiciu material și 1 500 de euro cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă.

De asemenea, s-a stabilit că la data de 22 ianuarie 2014 Sergiu Ciorbă a depus o altă cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 26 noiembrie 2008, încasarea sumei de 3 800 de euro cu titlu de prejudiciu material pentru perioada neexecutării hotărârii 15 aprilie 2012-15 noiembrie 2013, încasarea sumei de 1 000 de euro cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 11 martie 2014 a Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău a fost respinsă acțiunea depusă de Sergiu Ciorbă.

Prin decizia din 17 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Sergiu Ciorbă și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 21 ianuarie 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Ciorbă Sergiu, casată decizia din 17 septembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 11 martie 2014 a Judecătoriei Buiucani municipiul Chișinău și a fost pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost constatată încălcarea continuă a dreptului lui Ciorbă Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008. A fost încasată în beneficiul lui Sergiu Ciorbă din bugetul de stat suma de 19 000 de lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin neexecutare în termen a hotărârii judecătorești. În rest, acțiunea a fost respinsă.

La fel, materialele cauzei denotă că la data de 31 martie 2017 Sergiu Ciorbă a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008 pentru perioada 31 martie 2014 - 31 decembrie 2016, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției

a prejudiciului material în mărime de 4 950 de euro (plata chiriei), echivalentul în lei la data executării hotărârii, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului moral în sumă de 1 800 de euro, echivalentul în lei la data executării hotărârii, pentru perioada 31 martie 2014 - 31 martie 2017 și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea prezentei acțiuni, prima instanță a constatat încălcarea continuă a dreptului lui Sergiu Ciorbă la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, cu încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Sergiu Ciorbă a sumei de 33 000 de lei cu titlu de prejudiciu material și sumei de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, reieșind din prețul chiriei în valoare de 1 000 de lei lunar înmulțit cu 33 de luni, care reprezintă termenul de neexecutare a hotărârii judecătorești.

Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, a ajuns la concluzia casării hotărârii primei instanțe în partea pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor date, în rest hotărârea primei instanțe în partea constatării încălcării continue a dreptului lui Sergiu Ciorbă la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a fost menținută.

Colegiul conchide că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat eronat normele de drept material și nu a dat o apreciere corespunzătoare actelor administrate în cadrul judecării cauzei, pe când în speță, prima instanță a emis o concluzie legală și întemeiată.

Conform art. 70 alin. (1) Codul de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sânt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

La aprecierea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești urmează a fi luate în considerare anumite criterii de apreciere: complexitatea cauzei; se apreciază de asemenea după caz și individual; comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului și a autorităților. Se va aprecia bona/mala fides a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate; etc. miza (interesul) pentru reclamant relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

Conform art.4 alin.(3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului

autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Instanța de recurs notează că atunci când se constată o neexecutare continuă (atunci când hotărârea rămâne neexecutată la momentul examinării), termenul nerezonabil se va aprecia doar de la data nașterii obligației de executare și până la ziua adoptării hotărârii cu privire la o eventuală constatare a violării/neviolării dreptului declarat de Articolul 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Legislația internă nu oferă o descifrare a noțiunii de „termen rezonabil”, însă prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru executarea actului justiției, atât normele naționale cât și cele internaționale invocă administrarea justiției fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea și responsabilitatea.

Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.

Din actele cauzei se reține că în cadrul procedurii de executare au fost întreprinse multiple tentative de către executorii judecătorești în vederea determinării Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău să execute hotărârea Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008 și anume să-l asigure pe Sergiu Ciorbă cu spațiu locativ, însă acestea nu s-au soldat cu succes, organele autorității publice invocând ca temei de neexecutare lipsa spațiului locativ liber în raza mun. Chișinău, fapt generat de procesul de privatizare a fondului de locuințe, ceea ce a redus substanțial imobilele cu destinația locativă aflate în proprietatea municipală precum și absența fondurilor necesare pentru construcția spațiilor locative în vederea executării hotărârilor judecătorești privind asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori.

Astfel, ținând cont că Primăria și Consiliul municipal Chișinău până în prezent nu au executat hotărârea din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău prin care au fost obligați să acorde lui Sergiu Ciorbă spațiu locativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia primei instanțe referitor la constatarea încălcării continue a dreptului lui Sergiu Ciorbă la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Mai mult este de reținut și faptul că anterior, Ciorbă Sergiu a mai depus două cereri de chemare în judecată cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, admise parțial prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2013 (f.d. 12 Vol I), menținută prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 30 octombrie 2013 (f.d. 23 Vol. I) și, respectiv, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2015 (f.d. 13 Vol II).

În decizia Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2013, s-a constatat încălcarea dreptului lui Ciorbă Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii

judecătorești pentru perioada de 49 luni (februarie 2009 - martie 2013) și s-a încasat în beneficiul dânsului din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova suma de 1 500 de euro cu titlu de prejudiciu moral (perioada de neexecutare de 49 luni februarie 2009 - martie 2013) și suma de 5 400 de euro cu titlu de prejudiciu material (perioada de 36 luni aprilie 2009 - aprilie 2012).

În alt litigiu, inițiat la cererea lui Sergiu Ciorbă cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, încasarea pentru perioada 15.04.2012-15.11.2013 a sumei de 3800 de euro cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 1000 de euro cu titlu de prejudiciu moral, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2015, s-a constatat încălcarea continuă a dreptului lui Ciorbă Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008 și s-a încasat în beneficiul reclamantului din bugetul de stat suma de 19 000 de lei, cu titlu de prejudiciu material cauzat prin neexecutare. În rest, pretențiile lui Ciorbă Sergiu au fost respinse ca neîntemeiate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ a Curții Supreme de Justiție, la evaluarea și stabilirea prejudiciului material în cauza sus-enunțată, a menționat că suma chiriei de 200 de euro lunar, pentru apartamentul nr. 71 din blocul locativ nr. 4, situat pe str. Alba Iulia, 87, este excesivă și nerezonabilă, iar ținând cont de prețurile medii existente cunoscute, în mod notoriu, și reiterând despre faptul că neexecutarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil se referă la un apartament cu o odaie, a considerat că suma chiriei de 1 000 de lei pe lună corespunde criteriilor realității și rezonabilității.

Colegiul atestă că în speță, reclamantul /recurent a prezentat în cadrul examinării cauzei, contractul de locațiune a aceluiași apartament din str. Alba Iulia 87, a indicat prețul locațiunii ca fiind de 150 euro lunar și a solicitat încasarea prejudiciului material și moral pentru perioada de neexecutare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008 pentru perioada 31 martie 2014- 31 decembrie 2016.

Astfel, prima instanță just a concluzionat că circumstanțele de fapt ale prezentei pricini diferă de cele asupra cărora s-a statuat prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2015, doar prin termenul de neexecutare pentru care se pretinde prejudiciu moral și material, precum și prin suma chiriei pe care reclamantul pretinde că a achitat-o locatorului.

În acest sens, Colegiul menționează că prima instanță întemeiat s-a bazat pe decizia Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2015, conform căreia, neexecutarea hotărârii judecătorești în termenul rezonabil se referă la un apartament cu o odaie, iar suma chiriei de 1 000 lei pentru o lună, chiar și în prezent, corespunde criteriilor realității și rezonabilității.

Totodată, instanța de recurs apreciază critic argumentele instanței de apel în ceea ce privește responsabilitatea recurentului/reclamant de a înregistra contractul de locațiune încheiat de Sergiu Ciorbă cu Popa Vladimir la organele fiscale și din acest motiv a respins pretenția cu privire la repararea prejudiciului material.

Or, conform art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în

terme rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Iar, art. 4 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prevede că, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției al RM.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că soluția primei instanțe de admitere a pretenției cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 33000 de lei este întemeiată. Altfel spus, recuperarea prejudiciului material ce rezultă din prețul chiriei în valoare de 1000 lei lunar, înmulțit cu 33 de luni, adică termenul de neexecutare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 26 noiembrie 2008, calculat după pronunțarea deciziei Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 21 ianuarie 2015.

Mai mult, din materialele cauzei se constată, că întru justificarea cuantumului prejudiciului material solicitat, Sergiu Ciorbă a prezentat copia actului de confirmare a plăților de locațiune conform contractului de locațiune din 31 martie 2014 (f.d. 10 vol. I), conform căruia Sergiu Ciorbă a transmis lunar câte 150 de euro, iar Popa Vladimir a primit pentru întreaga perioadă a locațiunii 31 martie 2014-31 decembrie 2016 suma de 4 950 de euro.

În circumstanțele date, la caz, instanța de fond just a stabilit că este confirmat prejudiciul material suportat de către reclamantul Sergiu Ciorba în mărime de 33 000 de lei, sumă corect încasată de prima instanță din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Sergiu Ciorbă.

Din considerentele sus-menționate, nu pot fi reținute argumentele instanței de apel în vederea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului material.

Totodată, Colegiul consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel privind casarea hotărârii primei instanțe în partea admiterii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a capatului dat de cerere reieșind din următoarele.

Astfel, cu referire la pretenția reclamantului, Sergiu Ciorbă cu privire la încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, a sumei în mărime de 1800 de euro, cu titlu de prejudiciul moral, instanța de recurs conchide că, suma pretinsă este una exagerată. Însă în speță prima instanță just a stabilit admiterea parțială a acestei pretenții cu încasarea sumei de 20000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Conform art. 2 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii

judecătorești, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare.

Art. 2 alin. (6) al Legii citate supra, statuează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Totodată, conform art. 1422 alin. (1 -2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial

Astfel, cu referire la cuantumul prejudiciului moral, Colegiul relevă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că, indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul CEDO, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Respectiv, în litigiul dedus judecății, prima instanță just a stabilit că acordarea sumei de 20000 de lei, constituie o „satisfacție echitabilă” al despăgubirilor și ar atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege. Ori, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, se i-a în considerație interesul sporit, pe care l-a avut sau îl are reclamantul în executarea hotărârii judecătorești, al cărui beneficiar este.

De asemenea, instanța de recurs indică că, pentru a stabili cuantumul prejudiciului moral urmează a fi luat în considerație durata neexecutării hotărârii judecătorești. Iar, în litigiul dedus judecății, instanța de recurs a stabilit că, prejudiciul moral poate fi acordat pentru neexecutarea hotărârii din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, doar pentru perioada 31 martie 2014-31 decembrie 2016. Ori, după cum a fost menționat supra, prin decizia din 16 mai 2013 a Curții de Apel Chișinău a fost încasat deja de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor, în beneficiul lui Sergiu Ciorbă suma de 1500 de euro, cu titlu de prejudiciu moral pentru neexecutarea hotărârii din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău, pentru perioada asemănătoare cazului din speță.

Instanța de recurs menționează că, suma de 20 000 de lei încasată de prima instanță, cu titlu de prejudiciu moral, este suficientă pentru acoperirea prejudiciului,

cauzat prin neexecutarea hotărârii din 26 noiembrie 2008 a Curții de Apel Chișinău pentru perioada solicitată în acțiune. Or, suma de 20 000 de lei este rezonabilă pentru acoperirea diferenței de prejudiciu, cauzat prin neexecutarea continuă a documentului executoriu, pentru perioada de referință.

În acest context, instanța de recurs reține ca greșită și contrară prevederilor normelor de drept material și procedural enunțate, concluzia instanței de apel de casare parțială a hotărârii primei instanțe și emitere a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, fiind întemeiată critica recurentului în sensul că instanța de apel și-a fundamentat concluzia doar pe susținerile intimatului și că a aplicat eronat legea.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, soluția primei instanțe de admitere parțială a acțiunii este rezultatul unei interpretări corecte a normelor de drept material, bazată pe aprecierea juridică cuvenită a probelor.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță, însă normele de drept material au fost aplicate eronat de către instanța de apel și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Sergiu Ciorbă, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. f) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Sergiu Ciorbă.

Se casează decizia din 20 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 09 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Sergiu Ciorbă împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorul judecătoresc Maria Caduc, Consiliul municipal Chișinău și Primarul General al municipiului Chișinău cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru